

Omor Sultanov

(1935)

Omor Sultanov 1935 yılında Kırgızistan'ın Isık Göl şehrine bağlı Ceti Ögüz kasabasının Tosor köyünde dünyaya gelmiştir. Babası 1943 yılında II. Dünya savaşı sırasında, Stalingrad'da ölmüştür. Annesini 1945 yılında kaybetmiştir.

Omor Sultanov 1953 yılında ortaöğretimini tamamladıktan sonra Kırgız Devlet Üniversitesi'nin Filoloji Fakültesine girmiş, 1959 yılında mezun olmuştur.

Şairin ilk şiirleri üniversitede okumaktayken ülkenin çeşitli yazılı yayın organlarında yayımlanmaya başlamıştır. Onun ilk şiir kitabı "Too Kündörü" adı ile 1961 yılında yayınlanmıştır. Yazarın günümüzde yirmiye yakın kitabı vardır. Yazar 19 yıldan beri Kırgız Yazarlar Birliği'nin üyesidir.

O. Sultanov nesir de yazmıştır. Onun "Ak Col, Kök Asman", "Uluu Dayra" vb. hikâye kitapları onu, okurlar arasında nesir yazarı olarak da tanıtmıştır. Onun senaryosunu yazdığı "Tökmö", "Akkuular Kongon Aydıñ Köl" adlı sinema filmleri çekilmiştir.

O. Sultanov halk arasında sosyal hayattaki aktif çalışmaları ile de tanınmıştır. Kırgız Yazarlar Birliği 1971 yılında, yazarı birliğin kâtibi olarak seçmiştir. Yazar 1985 yılında tekrar Kırgız Yazarlar Birliği'nin kâtibi olarak seçilmiştir. Yazar günümüzde Isık Gölü Koruma Derneği'ni yönetmektedir. Kırgızistan Yazarlar Birliği'nin yönetim üyesidir.

Yazar, okurlar tarafından çevirmen sıfatıyla da bilinmektedir. O, Pablo Neruda, Nazım Hikmet, Puşkin, Lermantov, Mayakovski, Bertold Breht, Gabriela Mistral, Mecalaytski, Gamzatov, Yevtuşenkov vb. birçok şairin eserlerini Kırgızca'ya çevirmiştir.

O. Sultanov'un şu kitapları yayınlanmıştır:

Too Kündör; Şiir kitabı, Kırgızokuupedmbas, Frunze 1961

Cıldızduu Tündör; Şiirler, Kırgızistan, Frunze 1965
Ak Col, Kök Asman; Hikâye, deneme, Kırgızistan, Frunze 1965

Otuzunçu Stantsya, Şiirler, Mektep, Frunze 1968
Aeroponorama; Şiirler ve manzumeler, Kırgızistan, Frunze 1970

Uluu Dayra; Deneme, hikâyeler, Mektep, Frunze 1972

Köz İrem, Şiirler ve manzumeler, Kırgızistan, Frunze 1975

Araldar Arasında; Şiirler ve manzumeler, Kırgızistan, Frunze 1976

Muhtke Col; seyahat anıları, Mektep, Frunze 1977
Düynö; Şiirler, Kırgızistan, Frunze 1979

Çarçoonun Cüzünçü İri; Şiirler, manzumeler, Kırgızistan, Frunze 1982

Adamdın Turmuşu; Roman ve şiirler, Kırgızistan, Frunze 1986

Şiirler

AŞUUDA

Aşuu, aşuu munarlangan Kalça aşuu
Azap menen çıgıp kelip olturam.
Ayıktı aksap Ay, Kündördün kaççası
Almaşıldı kaçça kurday tokulgam.

Coluñ biyik kör taş çökkön kırduu miz
Cukalangan at takası şağıldan.
Töbödö oynoyt tuyak atkan dañkan iz
Möngülördön taygalangan çağıdan.

Kaptalıdan köçkü cürsö kürküröp
Kanattudan kutula algan sağızgan.
Karap turam бүткөн бойум дүркүрöp
Kan çokunda kayrat otun tamızgan.

Kün çubacı oynop çıgıp askaña
Oynop tüşöt oy-tüzdön taap ciluu ordun.
Kalın töşök kasabandı cazdana
Sen catasıñ kalısınday toolordun.

Ubakıttan uzun sapar kıskarıp
Uuru coldoy tuu kırınday iyirilip,-
Ötöp barat, andan körgön ızalık
Ömürümö tüşöt karday üyülüp.

TEPEDE

Tepe tepe dumanlanmıştır Kalça tepe,
Bin bir zorlukla çıkıyorum.
Sağaldı hasta Ay, Güneşlerin nicesi
Değişildi kaç defa binit takımım.

Yolun yüce, gerilidir kör taşlar, sivridir
At nalları inceler çakıldan.
Tepede oynar nalların bıraktığı toprak izi
Yıldırımdır kayan buzlu karlardan.

Yamacında göçük başlayınca gürültüyle
Kuşlardan kurtulabilen tek saksağan.
Baka kalırım tüm bedenim titreyerek
Kan doruğunda gayret ateşini damlatan.

Güneş ışıkları oynayarak çıkıp tepeye
Oynayarak düşer vadiye, ovaya yerini bulur.
Kalın döşek kar yağımına yaslanarak
Sen yatarsın hükümdarı gibi dağların.

Zamandan uzun yolculuk kısalır,
Hırsız yol gibi bayrak ucundan eğrilir,
Geçer gider, ondan görülen eziyet
Ömrüme düşer kar gibi yığılarak.

Meni azgırıp çaştık menen can açuu
Maksatıma ot candırıp degdedim.
Aştan sayın cana aldım da cañı aşuu
Kaçan, kantıp aşıp bütüm men degi?!

MİLDET

Aralıktar artta kalıp bilinbey
Artuu-Artuu coldor basıp küyükpöy.
Keliptirbiz kırk kır aşıp biz mında
Kök kupalap közü katkan kiyiktey.

Kemitbestey, kebelbestey turuuçu
Körünböstöy bir uçunan bir uçu.
Uyasınan uça kaçkan ularday
Ubakıttın çaştık degen uçuru.

Köçkü bolup köçtük toodon kulandık
Kańça kıyrıp, kańça kayra kuraldık.
Arıp-açıp amal kurgan kündö da
Ata-Curttun aktığına inandık.

Biz mezgildin çaşıl cayın köp kördük
Kar uçurğan katuu suugun kötördük.
Birok cazda ata-curttun aydında
Önüp çıguu meldet eken kögörüüp.

Çöp silkinet şüüdürümdön kurganıp
Kün tiygende izi kalbay buulanıp.
Ömür barda öröönündö el, cerdin
Ösüp turuu mildet eken ulanıp.

ISIK - KÖL

/Vals/

Cel cürsö biylep sayran kurup
Tolkundar köldö oynogon.
Ak kuuday kanat çaygan bulut
Kılaalap köldü boylogon.
Isık-Köl ömür cırgalınday
Mahabat ırınday.

Tünündö Köldün körkün kara
Tolgon Ay süzüp baratata.
Çolpondoy kızdın körkün kana
Körgöndöy seni karatata.
Isık-Köl çaştık cırgalınday
Süyüünün ırınday.

Camırıp köktön cıldız tüşkön
Caltıldap catat terende.
Balığın appak oydolop süzgön
Köl sunat saga belekke.
Isık-Köl düynö cırgalınday
Çaştıktın ırınday.

Çardaktay kaykıp baspayı çuusun
Çak tüştö Kelge caraşkan.
Uçurup kızdır karday kuusun
Şıñkılday külüp baratkan.
Isık-Köl ömür cırgalınday
Mahabat ırınday.

*Beni coşturur gençlik ile can acısı
Maksadıma ateş yakıp arzuladım.
Aştığım anda önümde yeni bir teppe
Ne zaman, nasıl aşım bitireceğim ben söyle?*

GÖREV

*Nice devlet artta kaldı bilinmeden
Uzun yollar gelerek üşenmeden,
Gelmışiz kırk kır aşım buraya
Gögü kovalayarak gözü alışan geyik gibi.*

*Azalmaz, kaybolmaz gibi durur
Görünmez bir ucundan diğer ucu.
Yuvasından sülün gibi havalanan,
Zamanımın gençlik adındaki çağı.*

*Göçük olduk göçtük dağdan yuvarlandık
Kaç defa yıkıldık, ve tekrar kaç defa kurulduk.
Zayıf düşüp çaresiz kaldığımız günde de
Ata Yurdun kutsallığına inandık.*

*Biz mevsimlerin yeşil yanını çok gördük,
Kar serpeleyen katı soğuşunu kaldırdık.
Fakat bahara ata yurdun ay ışığında
Büyüyüp çıkmak gerek yeşererek.*

*Otlar silkinir çiğlerden kurularak,
Güneş değince izi kalmaz buharlaşarak.
Hayat varken damarlarında halkın, yurdun
Büyümek görevdir devam ettirerek.*

ISIK GÖL

*Rüzgâr dansederken seyran kurup,
Dalgalar gölde oynar.
Beyaz kuğu gibi kanat açan bulut
Göl kenarını sarar.
Isık Göl hayat sevinci gibi,
Aşk şiiri gibi.*

*Geceleyin Göl'ün ihtişamına bak
Dolunay yüzmektedir.
Çoban yıldızı gibi kızdın ihtişamını hani
Seni görmüş gibi baktırır.
Isık Göl gençlik ateşi gibi,
Sevginin şiiri gibi.*

*Yağarak gökten yıldız düşer,
Işıldayarak yatar derinlerde.
Sabırsızlıkla yüzen balıkların
Göl sunar sana hediye.
Isık Göl dünya güzelliği gibi,
Gençliğin şiiri gibi.*

*Martular dindirmezler çığlıklarını
Öğle vakti Gölle barışır.
Uçurur kızlar kar gibi kuğusunu
Kahkahayla gülüp giden.
Isık Göl hayat sevinci gibi,
Aşk şiiri gibi.*

ABIŞKALAR

Kaygırsam, ce bir cürsöm oynop-külüp
Ar dayım meni menen bolot alar.
Keçeden karmap alıp cibittirip
Çaçımdı alıp bergen abışkalar.

Kez kelsem uçkaştırıp, ce öñörüp
Meyil alar kelatpasın kayda barıp.
Eç kaçan til aytpadı caman körüp
Attarın köp ürküttüm cata kalıp.

Alarda Ala-Toodoy biyik kaada
Alışpay maydalıktı tenderine.
Aytışıp sözdörünön cıgılğanda
Atınan tüşüp berçü ceñgenine.

Alarda tarazaday kalıstıktar
Uguşçu akıl çıksa baladan da.
Körünçü közdörünün alıstıktar
Bir iret sınay tiktep karaganda.

Münözü çimirilgen balalıktan
Bar turup çok boluştu öçürgöndöy.
Men bilgen oşol kızık abışkalar
Tügönüp ce baratat közü körböy.

Turmuştu kanday gana barıp körbö
Köz irmem toktolbogon aylampalar.
Başıtu ötköndördün ordun elde
Başkaça kaadası bar abışkalar.

TAGDIRGA

Tagdırım, çıyraluumdan boşotpogun
Özündön ketpes bolup koşoktoldum.
Ar kaçan unutsam dep unuta albaym
Ar kaçan sen tuuraluu silonomun.

Kıynaldım - ırayım surap calınbadım
Kur kaldım - kubattandım, taarınbadım.
Ömürdö bar ekenin bilip turam
Özümdün cark dep küyör çağılganım.

Kayratta köp-kök bolup tungansıyımın
Özümö özüm koldu sungansıyımın.
Tırmışıp kol çımırıp, tırmak sızdap
Calama zoodo ilinip turgansıyımın.

Turamın singan buttay kayra sınıp
Kaygının kar, muzuna kol cılıtıp.
Titirep tereñimde cer öndönüp
Cazmıška ak buuraday moyun sunup.

Ber maga Ayluu tündöy aybatından
Ber maga ağıp turgan kayratından.
Şaarday bek boloyun keleşektüü
Kezinde kıyrıp kalıp kayra turgan.

İHTİYARLAR

Ağlasam ya da gülerek gezsem
Her zaman benimledir onlar.
Sokaktan alarak ıslatarak yumuşatan
Saçımı alıp veren ihtiyarlar.

Rastladığımda iki kişi binmiş veya tek kişi
Her nereden geliyorlarsa gelsinler
Hiçbir zaman kavga etmediler
Atlarını çok ürküttüm saklanarak.

Onlarda Ala Dağ gibi yüce gelenek
Almazlar küçük işleri denklerine.
Sözle atışarak yenildiğinde,
Atından inerlerdi yenen kişi için.

Onlarda terazi gibi adalet var,
Dinlerler bir çocuk fikrini söylese de.
İleriye görür gözleri,
Bir defa sınayarak baktıklarında.

Alabildiğince koşmak özelliğidir çocukluğun,
Var olup birden yok oldu söndürülmüş gibi.
Benim bildiğim o ilginç ihtiyarlar
Tükeniyorlar gözleri görmeyerek gün geçtikçe.

Hayatı nasıl yaşarsan yaşa görürsün
Bir an bile durmayan girdabı.
Aldılar geçenlerin yerini halk içinde
Başka gelenekleri olan ihtiyarlar.

KADERE

Kaderim, kendime güvenimi azaltma,
Senden ayrılamaz olup sana bağlandım.
Her zaman unutsam deyip unutamıyorum,
Her zaman seni düşünür oldum.

Zorlandım, yardım dilenip yalvarmadım,
Çaresiz kaldım, kuvvet buldum, darılmadım.
Hayatta var olduğunu biliyorum,
Kendime has çakan yıldırımlarımın.

Hayat mücadelesine yeşillenip başlar gibiyim,
Kendi kendime el uzatır gibiyim.
Tırmalarım, ellerim uyusur, tırnaklarım sızlar
Yalçın kayaların üstünde durur gibiyim.

Dururum kırılan ayak gibi tekrar kırılıp
Kaygının karıyla, buzuyla el ısıtıp.
Titrer derinlerimde yeryüzü gibi
Alınyazıma beyaz buğra gibi boyun sunup.

Ver bana aylı geceler gibi heybetinden,
Ver bana akmakta olan gayretinden.
Kaleler gibi sağlam olayım geleceği olan
Zamanında yıkılıp tekrar kurulan.